

61997J0408

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12 päivänä syyskuuta 2000. - Euroopan yhteisöjen komissio vastaan Alankomaiden kuningaskunta. - Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen - Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 5 kohta - Tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan - Jättäminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle. - Asia C-408/97.

Oikeustapauskokoelma 2000 sivu I-06417

Tiivistelmä

Asianosaiset

Tuomion perustelut

Päätökset oikeudenkäyntikuluista

Päätöksen päätösosa

Avainsanat

1. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne - Komission on osoitettava, että jäsenvaltio ei ole noudattanut jäsenyysvelvoitteitaan - Kyseisen jäsenvaltion toimitettavana olevien oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen esittäminen - Kyseinen jäsenvaltio ei voi vedota siihen, ettei näitä seikkoja ole esitetty

(EY:n perustamissopimuksen 5 ja 169 artikla (joista on tullut EY 10 ja EY 226 artikla))

2. Verotus - Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen - Liikevaihtoverot - Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä - Vastikkeellisen palvelujen suorituksen käsite - Tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan - Soveltamisalaan kuuluminen

(Neuvoston direktiivin 77/388/ETY 2 artiklan 1 kohta)

3. Verotus - Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen - Liikevaihtoverot - Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä - Verovelvolliset - Julkisoikeudelliset yhteisöt - Viranomaisen ominaisuudessa harjoitetun toiminnan jättäminen verovelvollisuuden ulkopuolelle - Viranomaisen ominaisuudessa harjoitetun toiminnan käsite

(Neuvoston direktiivin 77/388/ETY 4 artiklan 5 kohta)

Tiivistelmä

1. Vaikka perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) mukaisessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä komission on näytettävä toteen, että jäsenyysvelvoitteita ei ole noudatettu, kyseinen jäsenvaltio ei voi vedota siihen, ettei

komissio ole esittänyt konkreettisia esimerkkejä oikeussäännöistä ja kansallisista käytännöistä, eikä siten kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumiseen, kun tämä toimitus on suurelta osin riippuvainen kyseisen jäsenvaltion antamista tiedoista, ja kyseisen jäsenvaltion on itse asiassa autettava komissiota sen tehtävän suorittamisessa.

(ks. 15-17 kohta)

2. Tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan merkitsee jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun kuudennen direktiivin 77/388/ETY 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vastikkeellista palvelujen suoritusta. Tien käyttäminen näet edellyttää tiemaksun suorittamista, ja tiemaksu määräytyy muun muassa ajoneuvoluokan ja ajatun etäisyyden perusteella. Siten suoritettujen palvelujen ja saadun rahamääräisen vastikkeen välillä on sellainen suora yhteys, jota oikeuskäytännössä on edellytetty.

(ks. 29-30 kohta)

3. Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun kuudennen direktiivin 77/388/ETY 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että julkisoikeudellisia yhteisöjä ei pidetä verovelvollisina niiden viranomaisen ominaisuudessa harjoittaman toiminnan tai suorittamien liiketoimien osalta. Jotta tätä verovelvollisuuden ulkopuolelle jäämistä koskevaa sääntöä voidaan soveltaa, kahden edellytyksen on täyttyttävä samanaikaisesti: toiminnan harjoittajan on oltava julkisoikeudellinen yhteisö ja toimintaa on harjoitettava viranomaisen ominaisuudessa. Viimeksi mainitun edellytyksen osalta on todettava, että viranomaisen ominaisuudessa harjoitettu toiminta on sellaista toimintaa, jota julkisoikeudelliset yhteisöt harjoittavat niitä erityisesti koskevan oikeudellisen järjestelmän piirissä, eikä se sisällä sellaista toimintaa, jota ne harjoittavat samoilla oikeudellisilla edellytyksillä kuin yksityiset taloudelliset toimijat.

(ks. 34-35 kohta)

Asianosaiset

Asiassa C-408/97,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään alun perin oikeudellisen yksikön virkamiehet H. Michard ja B. J. Drijber ja sittemmin H. Michard ja saman yksikön virkamies H. van Vliet, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudelliset apulaisneuvonantajat C. Wissels ja M. A. Fierstra, prosessiosoite Bezuidenhoutseweg 67, Haag,

vastaajana,

"jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska vastoin jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta - yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste - 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) 2 ja 4 artiklan säännöksiä se ei ole kantanut arvonlisäveroa tiemaksuista, joita peritään tienkäyttäjille suoritettavasta palvelusta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari), L. Sevón ja R. Schintgen sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, J.-P. Puissechot, P. Jann, H. Ragnemalm, V. Skouris ja F. Macken,

julkisasiamies: S. Alber,

kirjaaja: johtavat hallintovirkamiehet D. Louterman-Hubeau ja H. A. Rühl,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 23.11.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.1.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

Tuomion perustelut

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 4.12.1997 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska vastoin jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta - yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste - 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1; jäljempänä kuudes direktiivi) 2 ja 4 artiklan säännöksiä se ei ole kantanut arvonlisäveroa tiemaksuista, joita peritään tienkäyttäjille suoritettavasta palvelusta.

Asiaan sovellettava lainsäädäntö

2 Kuudennen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Arvonlisäveroa on kannettava:

1. verovelvollisen tässä ominaisuudessaan maan alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta ja palvelujen suorituksesta;

2. tavaroiden maahantuonnista."

3 Kuudennen direktiivin 4 artiklan 1, 2 ja 5 kohdassa todetaan seuraavaa:

"1. 'Verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai

tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.

- -

5. Valtioita, hallinnollisia alueita, kuntia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä ei niiden viranomaisen ominaisuudessa harjoittaman toiminnan tai suorittamien liiketoimien osalta ole pidettävä verovelvollisina, vaikka ne tämän toiminnan tai liiketoimien yhteydessä kantaisivatkin maksun, lupamaksun, jäsenmaksun tai korvauksen.

Jos ne harjoittavat tällaista toimintaa tai suorittavat tällaisia liiketoimia, niitä on kuitenkin pidettävä verovelvollisina tämän toiminnan tai liiketoiminnan osalta, jos niiden jättäminen verovelvollisuuden ulkopuolelle johtaisi huomattavaan kilpailun vääristymiseen.

Edellä tarkoitettuja yhteisöjä on joka tapauksessa pidettävä verovelvollisina liitteessä D luetelluista liiketoimista, jos nämä eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Jäsenvaltiot voivat pitää edellä tarkoitettujen yhteisöjen harjoittamaa toimintaa, joka on vapautettu arvonlisäverosta 13 tai 28 artiklan nojalla, sellaisena toimintana, jota nämä harjoittavat viranomaisen ominaisuudessa."

4 On kiistatonta, että tienkäyttömahdollisuuden tarjoamista tiemaksua vastaan ei mainita kuudennen direktiivin liitteessä D.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

5 Komissio ilmoitti Alankomaiden hallitukselle 20.4.1988 päivätyllä kirjeellä katsovansa Alankomaiden rikkoneen kuudetta direktiiviä, koska tietyiltä tieosuuksilta perityistä tiemaksuista ei ollut kannettu arvonlisäveroa. Se vaati perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti kyseistä hallitusta esittämään kahden kuukauden kuluessa asiaa koskevat huomautuksensa.

6 Koska Alankomaiden hallitus ei komission näkemyksen mukaan ollut vastannut sen viralliseen huomautukseen, se toimitti sille 19.10.1989 perustellun lausunnon.

7 Alankomaiden hallitus ilmoitti komissiolle 8.12.1989 vastanneensa tämän viralliseen huomautukseen 5.7.1988 päivätyllä kirjeellä, ja se toimitti komissiolle jäljennöksen kirjeestä, jolla se oli kiistänyt komission väitteet.

8 Koska komissio ei pitänyt Alankomaiden hallituksen tässä vastauksessaan antamia selityksiä tyydyttävänä, se toimitti kyseiselle hallitukselle 23.12.1996 täydentävän perustellun lausunnon, jossa se totesi, että Alankomaiden kuningaskunta ei ollut noudattanut kuudennen direktiivin mukaisia velvoitteitaan. Tästä syystä se kehotti tätä toteuttamaan kahden kuukauden kuluessa tarpeelliset toimenpiteet näiden velvoitteiden noudattamiseksi.

9 Alankomaiden hallitus vastasi tähän perusteltuun lausuntoon 27.2.1997 päivätyllä kirjeellä.

10 Komissio ei pitänyt Alankomaiden hallituksen perusteltuun lausuntoon antamaa vastausta tyydyttävänä, joten se nosti nyt käsiteltävän kanteen.

Tutkittavaksi ottaminen

11 Alankomaiden hallitus epäilee sitä, täyttyvätkö kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Se vetoaa siihen, että komission on näytettävä toteen väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen ja esitettävä yhteisöjen tuomioistuimelle ne seikat, jotka ovat välttämättömiä, jotta yhteisöjen tuomioistuin voisi tutkia, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta (ks. mm. asia 96/81, komissio v. Alankomaat, tuomio 25.5.1982, Kok. 1982, s. 1791, 6 kohta).

12 Tässä tapauksessa komissio on sen mukaan kuitenkin vain tyytynyt väittämään kannekirjelmässään, että Alankomaiden kuningaskunta on jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, mutta se ei ole esittänyt, millä tavoin Alankomaiden säännöstöllä tai käytännöllä rikotaan kuudetta direktiiviä, eikä ilmoittanut, mitkä toimenpiteet kyseisen jäsenvaltion olisi pitänyt toteuttaa direktiivin mukaisten velvoitteidensa noudattamiseksi. Myöskään oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä komissio ei ollut esittänyt, miten Alankomaiden kuningaskunta oli konkreettisesti rikkonut kuudetta direktiiviä.

13 Alankomaiden hallitus täsmentää, ettei se ole missään vaiheessa, ei oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä eikä yhteisöjen tuomioistuimessa, myöntänyt, että olisi olemassa oikeussääntö tai hallinnollinen määräys, joka olisi kuudennessa direktiivissä asetettujen velvoitteiden vastainen. Alankomaiden hallituksen vastauksessa täydentävään perusteltuun lausuntoon tosin täsmennettiin, että Alankomaissa on enää vain yksi maksullinen tie ja että perityistä tiemaksuista ei kanneta arvonlisäveroa. Tämän vain yhtä erityistapausta koskeneen ilmoituksen perusteella komissio ei kuitenkaan olisi missään tapauksessa saanut tehdä sellaista yleistä päätelmää, että tienkäyttämisen vastikkeeksi perityistä tiemaksuista ei periaatteellisestiakaan kannettaisi arvonlisäveroa. Lisäksi tämä komission tekemä yleisluonteinen päätelmä perustuu virheellisiin tietoihin, koska Westerscheldetunnel, jonka rakentaminen saataneen päätökseen vuonna 2003 ja jonka käytöstä peritään maksu, on tarkoitus saattaa arvonlisäverovelvollisuuden piiriin. Alankomaissa ei siis ole olemassa sääntöä eikä yleistä käytäntöä, jonka mukaan julkisoikeudellisten yhteisöjen perimistä tiemaksuista ei kannettaisi arvonlisäveroa.

14 Alankomaiden hallituksen mukaan komissio ei pyri kanteellaan yksittäisen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamiseen. Sen sijaan komissio on nostanut kanteen sellaisesta yleisestä käytännöstä, joka sen mukaan on ristiriidassa kuudennella direktiivillä säädettyjen velvoitteiden kanssa.

15 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevassa menettelyssä komission on näytettävä toteen, että jäsenyysvelvoitteita ei ole noudatettu. Juuri komission on esitettävä yhteisöjen tuomioistuimelle ne seikat, jotka ovat välttämättömiä, jotta yhteisöjen tuomioistuin voisi tutkia, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta, eikä se voi nojautua mihinkään olettamukseen (em. asia komissio v. Alankomaat, 25.5.1982 annetun tuomion 6 kohta).

16 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin niin ikään se, että jäsenvaltioiden on EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan (josta on tullut EY 10 artikla) nojalla autettava komissiota tehtävänsä suorittamisessa, ja tähän tehtävään sisältyy EY:n perustamissopimuksen 155 artiklan (josta on tullut EY 211 artikla) mukaan muun muassa huolehtiminen siitä, että perustamissopimuksen määräyksiä sekä toimielinten sen nojalla antamia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan (asia 272/86, komissio v. Kreikka, tuomio 22.9.1988, Kok. 1988, s. 4875, 30 kohta).

17 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 35 kohdassa, jäsenvaltio ei näin ollen voi vedota siihen, ettei komissio ole esittänyt konkreettisia esimerkkejä oikeussäännöistä ja kansallisista käytännöistä, eikä siten kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumiseen,

kun kyseinen toimielin on, kuten tässä tapauksessa, suurelta osin riippuvainen kyseisen jäsenvaltion antamista tiedoista.

18 Tässä tapauksessa Alankomaiden hallitus ei myöskään väitä komission laiminlyöneen ilmoittaa, mikä vaikuttaisi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn asianmukaisuuteen, sille seikoista, jotka olisivat olleet tarpeen sen puolustautumista varten (ks. mm. asia 274/83, komissio v. Italia, tuomio 28.3.1985, Kok. 1985, s. 1077, 19 ja 20 kohta).

19 Siltä osin kuin Alankomaiden kuningaskunta kiistää muilla perusteilla väitetyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen, nämä perusteet on tutkittava asiakysymyksen käsittelyn yhteydessä.

Asiakysymys

20 Komission mukaan tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan on kuudennen direktiivin 2 ja 4 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa. Tätä toimintaa on pidettävä palvelun suorittamisena, johon verovelvollinen on ryhtynyt hyödyntäessään omaisuutta jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

21 Vaikka, kuten tilanne on Alankomaissa, tätä toimintaa harjoittavat julkisoikeudelliset yhteisöt, ei tämä komission mukaan siltikään merkitse sitä, etteikö tämä toiminta kuuluisi kuudennen direktiivin soveltamisalaan.

22 Komissio korostaa tältä osin, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan julkisoikeudelliset yhteisöt jäävät verovelvollisten piirin ulkopuolelle vain sellaisen toiminnan osalta, jota ne harjoittavat viranomaisen ominaisuudessa, ja sellaisten liiketoimien osalta, joita ne suorittavat tässä ominaisuudessa. Tilanne ei ole tällainen riidanalaisen toiminnan osalta, sillä se ei kuulu julkisen vallan tyypillisiin vastuualueisiin, joita ei missään tapauksessa voida delegoida yksityisille oikeushenkilöille, ja sääntöä julkisoikeudellisten yhteisöjen verovapaudesta on tulkittava suppeasti.

23 Heti aluksi on todettava, että kuudennessa direktiivissä säädetään arvonlisäveron erittäin laajasta soveltamisalasta, koska veronalaisiksi säädetään 2 artiklassa tavaroiden maahantuonnin lisäksi maan alueella suoritettut vastikkeelliset tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset ja koska lisäksi 4 artiklan 1 kohdassa määritellään verovelvolliseksi jokainen, joka itsenäisesti harjoittaa taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta (asia 235/85, komissio v. Alankomaat, tuomio 26.3.1987, Kok. 1987, s. 1471, 6 kohta).

24 Taloudellisen toiminnan käsite määritellään kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa siten, että siihen sisältyy kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta. Taloudellisena toimintana pidetään muun muassa liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.

25 Näitä määritelmiä tarkasteltaessa havaitaan, että taloudellisen toiminnan käsitteen soveltamisala on laaja ja objektiivinen, millä tarkoitetaan sitä, että toimintaa tarkastellaan sellaisenaan sen tarkoituksesta tai tuloksesta riippumatta (em. asia komissio v. Alankomaat, 26.3.1987 annetun tuomion 8 kohta).

26 Koska taloudellisen toiminnan käsitteen soveltamisala on laaja, on todettava, että siltä osin kuin toimijat Alankomaissa tarjoavat tienkäyttömahdollisuuden tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan, ne harjoittavat kuudennessa direktiivissä tarkoitettua taloudellista toimintaa.

27 Taloudellisen toiminnan käsitteen objektiivisuuden vuoksi sillä, että edellisessä kohdassa tarkoitettu toiminta on laissa annettujen ja säänneltyjen tehtävien hoitamista yleisen edun vuoksi,

ei ole merkitystä. Kuudennen direktiivin 6 artiklassa säädetäänkin nimenomaisesti, että tietyt lain nojalla hoidettavat toimenpiteet kuuluvat arvonlisäverojärjestelmän piiriin (em. asia komissio v. Alankomaat, 26.3.1987 annetun tuomion 10 kohta).

28 Lisäksi on korostettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (ks. mm. asia 102/86, Apple and Pear Development Council, tuomio 8.3.1988, Kok. 1988, s. 1443, 12 kohta ja asia C-258/95, Fillibeck, tuomio 16.10.1997, Kok. 1997, s. I-5577, 12 kohta) suoritettun palvelun ja saadun vastikkeen välinen suora yhteys on edellytyksenä sille, että kyseistä palvelua voidaan pitää siinä merkityksessä vastikkeellisena kuin kuudennen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan.

29 Kuten komissio on perustellusti todennut, tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan vastaa tätä määritelmää. Tienkäyttäminen näet edellyttää tiemaksun suorittamista, ja tiemaksu määräytyy muun muassa ajoneuvoluokan ja ajetun etäisyyden perusteella. Siten suoritettun palvelun ja saadun rahamääräisen vastikkeen välillä on sellainen suora yhteys, jota oikeuskäytännössä on edellytetty.

30 Näin ollen tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan merkitsee kuudennen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vastikkeellista palvelujen suoritusta.

31 Tältä osin on korostettava, että Alankomaiden hallitus myönsi vastaukseksi 20.4.1988 päivätyyn viralliseen huomautukseen lähettämässään 5.7.1988 päivätyssä kirjeessä, että Alankomaissa moottoritiemaksujen perimisen hoitivat viranomaiset ja julkisoikeudelliset yhteisöt, että kahta siltaa ja yhtä tunnelia hoitivat viranomaiset ja että näiden kulkuväylien käytöstä perittävistä maksuista ei kannettu arvonlisäveroa. Alankomaiden hallituksen 27.2.1997 päivätystä kirjeestä, jonka se lähetti vastaukseksi 23.12.1996 päivätyyn perusteltuun lausuntoon, ilmenee vielä, että Dordtse Kilin alta kulkeva tunneli oli tuohon aikaan ainoa tie, jonka käyttämisestä edelleen perittiin tiemaksua, ja että maksun sai julkisoikeudellinen yhteisö Wegschap Tunnel Dordtse Kil, koska muiden kulkuväylien käyttö ei edellyttänyt enää tiemaksua. Samassa kirjeessä Alankomaiden hallitus ilmoitti niin ikään, että Alankomaissa ei katsottu, että se, että julkisoikeudellinen yhteisö tarjoaa tienkäyttömahdollisuuden, olisi arvonlisäverovelvollisuuden piiriin kuuluvaa toimintaa.

32 Tästä syystä on selvitettävä, koskeeko kyseisiä toimijoita kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu vapautus verovelvollisuudesta siltä osin kuin kyse on tienkäyttömahdollisuuden tarjoamisesta tiemaksua vastaan.

33 Kyseisen säännöksen ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että julkisoikeudellisia yhteisöjä ei pidetä verovelvollisina sellaisen toiminnan osalta, jota ne harjoittavat viranomaisen ominaisuudessa.

34 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on useaan otteeseen todennut, tämän säännöksen tarkastelu osoittaa, kun otetaan huomioon direktiivin tavoitteet, että kahden edellytyksen on täytyttävä samanaikaisesti, jotta verovelvollisuuden ulkopuolelle jäämistä koskevaa sääntöä voidaan soveltaa: toiminnan harjoittajan on oltava julkisoikeudellinen yhteisö ja toimintaa on harjoitettava viranomaisen ominaisuudessa (ks. mm. asia C-202/90, Ayuntamiento de Sevilla, tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-4247, 18 kohta).

35 Viimeksi mainitun edellytyksen osalta yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä (yhdistetyt asiat 231/87 ja 129/88, Comune di Carpaneto Piacentino ym., tuomio 17.10.1989, Kok. 1989, s. 3233, 16 kohta; asia C-4/89, Comune di Carpaneto Piacentino ym., tuomio 15.5.1990, Kok. 1990, s. I-1869, 8 kohta ja asia C-247/95, Marktgemeinde Welden, tuomio 6.2.1997, Kok. 1997, s. I-779, 17 kohta) ilmenee, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu viranomaisen ominaisuudessa harjoitettu toiminta on sellaista toimintaa, jota julkisoikeudelliset yhteisöt harjoittavat niitä erityisesti koskevan

oikeudellisen järjestelmän piirissä, eikä se sisällä sellaista toimintaa, jota ne harjoittavat samoilla oikeudellisilla edellytyksillä kuin yksityiset taloudelliset toimijat.

36 Tämän oikeuskäytännön valossa on hylättävä tämän tuomion 22 kohdassa esitetty komission väite, jonka mukaan julkisoikeudellinen yhteisö toimii "viranomaisen ominaisuudessa" vain sellaisten toimintojen osalta, jotka kuuluvat viranomaisten hoidettaviksi viranomaisen käsitettä suppeasti tulkiten ja joihin ei kuulu tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan.

37 Komissio, jonka oikeudellista lähestymistapaa yhteisöjen tuomioistuimien ei pitänyt hyväksyä, ei ole näyttänyt toteen eikä edes pyrkinyt näyttämään toteen, että Alankomaissa maksullisia teitä hoitavat yhteisöt toimisivat samoilla edellytyksillä kuin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettu yksityinen taloudellinen toimija.

38 Tästä syystä on todettava, että komissio ei ole esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seikkoja, joiden perusteella yhteisöjen tuomioistuin voisi hyväksyä väitteen jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä siltä osin kuin kysymys on edellytyksestä, joka koskee toiminnan harjoittamista viranomaisen ominaisuudessa.

39 Kuten tämän tuomion 34 kohdassakin on todettu, kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa säädetty verovelvollisuuden ulkopuolelle jättämisestä koskeva sääntö edellyttää kuitenkin sen lisäksi, että toimintaa harjoitetaan viranomaisen ominaisuudessa, myös sitä, että tätä toimintaa harjoittaa julkisoikeudellinen yhteisö.

40 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että yksityisen oikeussubjektin harjoittama toiminta ei ole arvonlisäverosta vapaa yksinomaan sen perusteella, että se muodostuu viranomaisten valtaoikeuksiin kuuluvan toiminnan harjoittamisesta (em. asia komissio v. Alankomaat, 26.3.1987 annetun tuomion 21 kohta ja em. asia Ayuntamiento de Sevilla, tuomion 19 kohta). Tämän perusteella yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa Ayuntamiento de Sevilla antamansa tuomion 20 kohdassa, että kun kunnallinen viranomainen antaa verojen perimisen itsenäisen kolmannen osapuolen tehtäväksi, kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohtaan sisältyvää poikkeusta ei sovelleta. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on katsonut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Alankomaat 26.3.1987 annetun tuomion 22 kohdassa, että jos olisi katsottava, että notaarit ja haastemiehet julkisia tehtäviä Alankomaissa hoitaessaan käyttävät julkista valtaa niille annetun valtuutuksen nojalla, kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua vapautusta ei kuitenkaan sovellettaisi heihin, koska he eivät hoida näitä tehtäviä julkisoikeudellisena yhteisönä, ottaen huomioon sen, että he eivät kuulu viranomaisorganisaatioon, vaan harjoittavat itsenäistä taloudellista toimintaa vapaan ammatin harjoittajina.

41 Esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että Alankomaissa tienkäyttömahdollisuuden tarjoamista tiemaksua vastaan harjoittavat julkisoikeudelliset yhteisöt, kuten erityisesti 5.7.1988 ja 27.2.1997 päivätyistä Alankomaiden hallituksen kirjeistä ilmenee.

42 Koska komission esittämiä perusteluja ei näin ollen ole voitu hyväksyä, kuudennen direktiivin rikkomista koskeva kanneperuste ei ole perusteltu, ja kanne on tästä syystä hylättävä.

Päätökset oikeudenkäyntikuluista

Oikeudenkäyntikulut

43 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Alankomaiden kuningaskunta on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan

oikeudenkäyntikulut.

Päätöksen päätösosa

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.